

CLIMATE
COMPACTE

SIMPLE
ANSWERS
TO COMPLEX
QUESTIONS

JOIN
ACT
EFFECT

game on

DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

This project is funded
by the European Union

DEAR

DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

**Справедливост в областта
на климата**

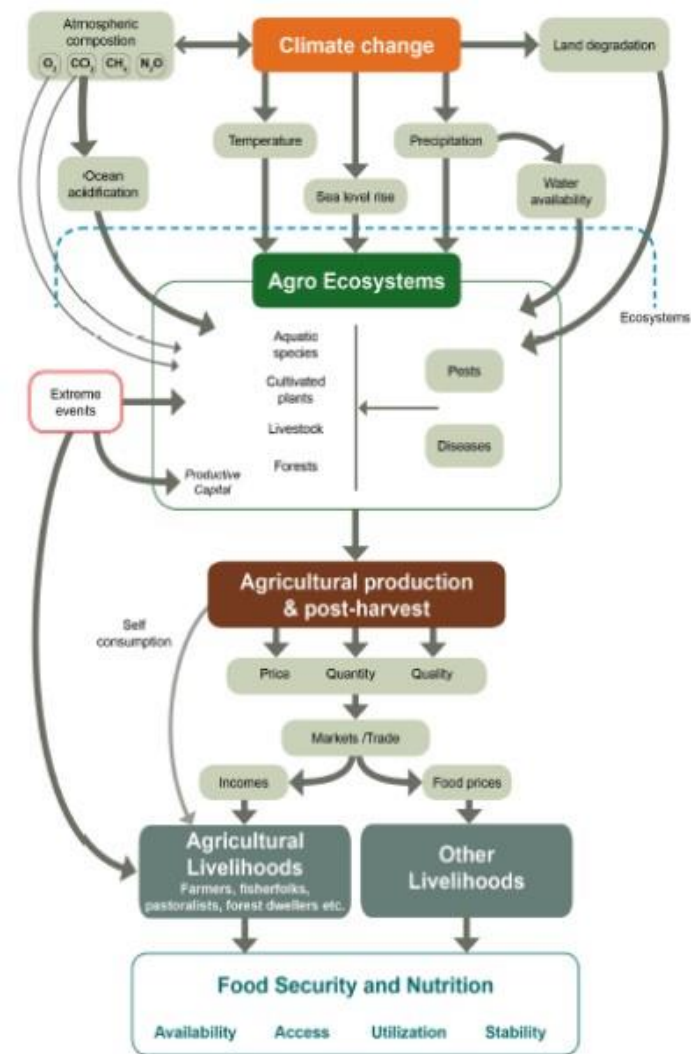
Какво представлява справедливостта в областта на климата?

- Основа: отрицателното влияние на климатичните промени НЯМА да засегне хората по еднакъв начин
- Фокусът на справедливостта в областта на климата е върху:
  - етика
  - справедливост
  - права
- Целта е:
  - Да се прекъснат настоящите властови отношения
  - Да се променят процесите на вземане на решения, които се основават на продължаване на обичайната практика
- Справяне с първопричините, заради които в момента се затвърждават и възпроизвеждат несправедливостите в областта на климата (Newell *et al.* 2020)

Каскадните ефекти от промените в климата

- Промените в температурите и валежите водят до промени във функционирането на екосистемите и техните характеристики
- Те ще имат допълнителни последици за хората:
  - Продоволствена сигурност
  - Здраве
  - Сигурен подслон
  - и др.
- Всички общества са засегнати от каскадните ефекти, НО НЕ в еднаква степен

Източник: ФАО,
2016 г.

Разнообразни каскадни ефекти

- Криосфера
  - Снежна покривка, лед в езера и реки, глетчери и др.
- Морски системи
  - Покачване на морското равнище, температурите на моретата, течения и др.
- Сухоземни системи
  - Ерозия на почвата, деградация на земите, опустиняване и др.
- Сладководни системи
  - Водния дебит и обем, хидрологична динамика (наводнения, сезонни колебания) и др.
- Намаляване на ресурсите
  - Намаляване на биологичното разнообразие, пониска селскостопанска производителност и др.
- Екстремни метеорологични явления
  - горещи и студени вълни, урагани и др.

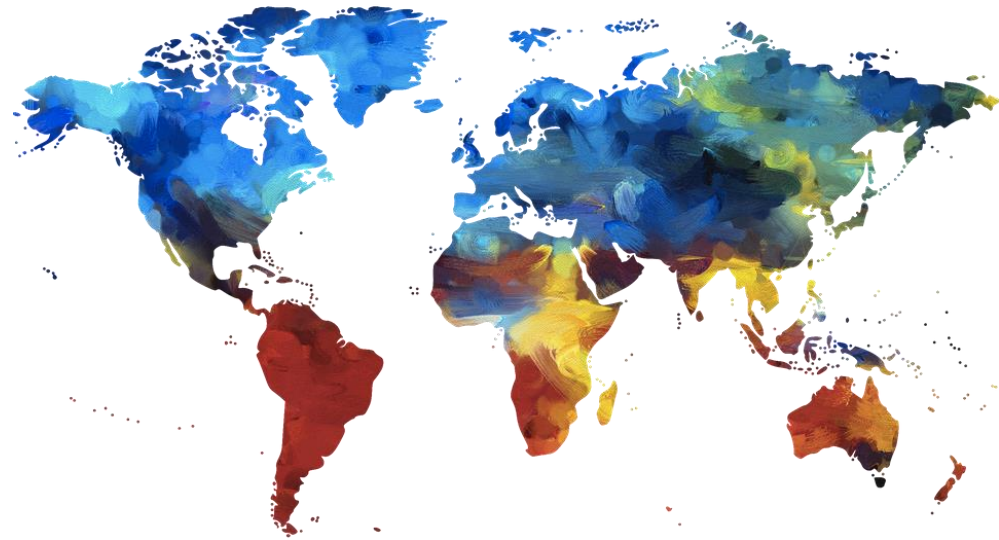
Уязвимост

Така както каскадните ефекти не са еднакви, така и равнището на уязвимост спрямо тях не е едно и също

- Ефектът ще е различен в зависимост от:
- това къде живеят хората
  - капацитета им за справяне

Държавите от глобалния Юг са засегнати в по-голяма степен от промените в климата

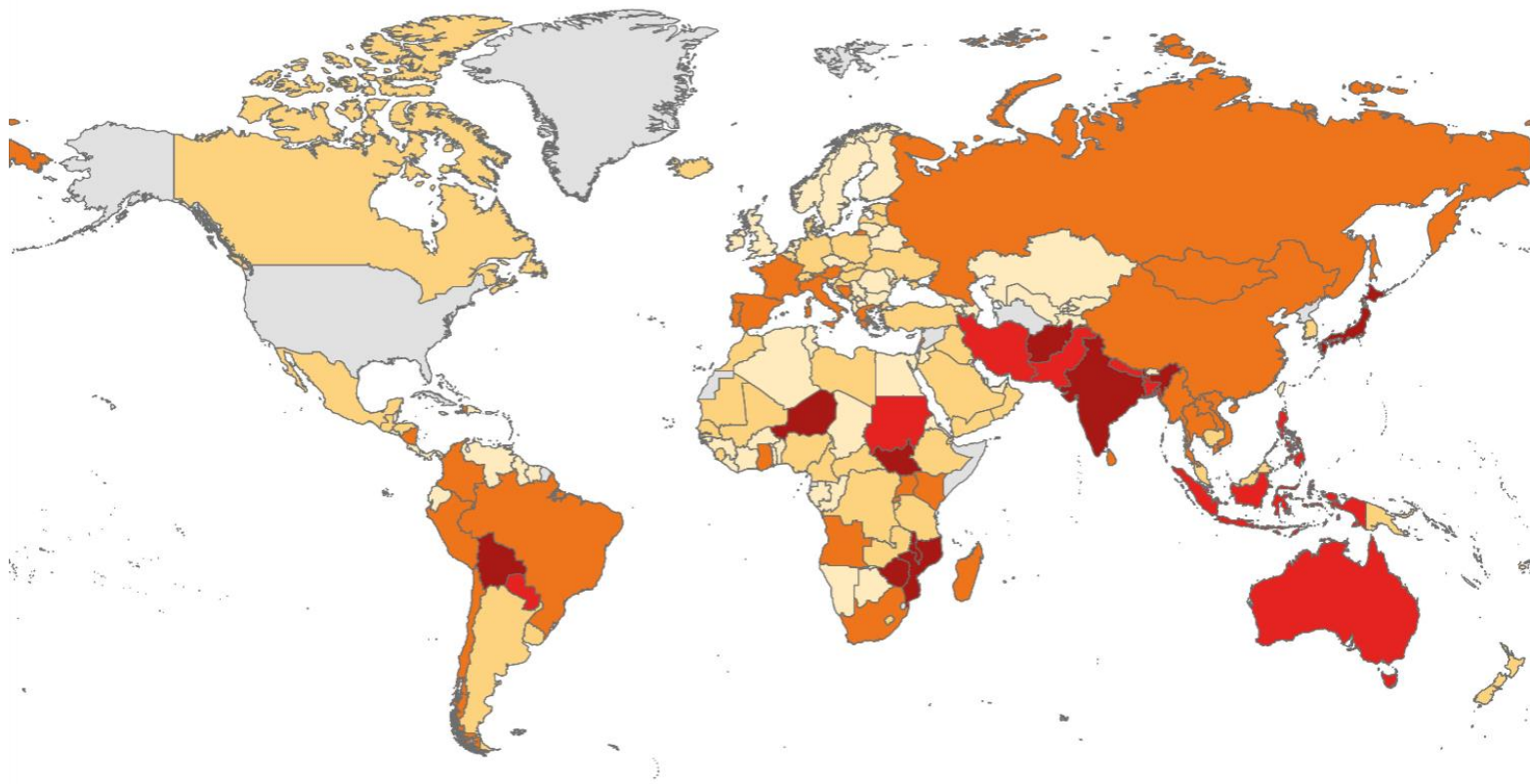
8 от 10-те най-засегнати държави от екстремни метеорологични явления в периода 1998 — 2017 г. са развиващи се държави (Eckstein *et al.* 2018)

Видове уязвимост

Съгласно проучвания на OXFAM и Стокхолмския институт за околна среда (2020 г.):

- **Според дохода:** в държавите с горещ климат за по-бедните домакинства вероятността да бъдат изложени на по-високи температури, отколкото по-богатите, е по-голяма
- **Според расата:** В САЩ кварталите с тъмнокожо население, на което традиционно се отказва достъп до инвестиции, температурите са със 7° C по-високи от други квартали в същия град
- **Според възрастта:** В Канада 8 от 10 преждевременни смъртни случая по причини, свързани с горещините, са при хора на 60 и повече години
- **Според професията:** В Индия работещите на открито (напр. в селското стопанство, строителството) са особено уязвими, защото се намират в страна, където първи биха се усетили горещите вълни, които минават границата, при която един здрав човек би оцелял

Уязвимост
заради
климатичните
промени през
2019 г. Източник:
Eckstein et al.
2021

Global Climate Risk Index: Ranking 2019

Факти за уязвимостта

От Световния индекс за климатичния риск за 2021 г. (Eckstein *et al.* 2021) получаваме още сведения:

- 2019 г.: Мозамбик, Зимбабве и Бахамските острови: най-засегнати от екстремни метеорологични явления.
- Между 2000 и 2019 г., Пуерто Рико, Мианмар и Хаити са най-засегнатите от влиянието на екстремни метеорологични явления.
- Между 2000 и 2019 г. над 475 000 души губят живота си като пряко последствие от над 11 000 екстремни метеорологични явления по света

Развиващите се държави са особено засегнати от климатичните промени и като цяло в много по-голяма степен от индустриализираните държави.

Те са засегнати най-тежко, защото са по-уязвими на разрушителните ефекти от опасностите, но и защото капацитетът им за справяне е по-малък.

Диспропорционална уязвимост

Коренните жители са особено засегнати:

- силно зависими от природните ресурси
- икономически неизгодно положение
- ниско равнище на достъп до ресурси и технологии
- живот в региони и екосистеми, които са в най-голяма степен изложени на ефектите от климатичните промени (напр. високопланински райони, малки острови, крайбрежни райони)

Уязвимостта при жените е особено изострена (т.е. дискриминация, изключване, експлоатация) (ILO 2017)

Факти за уязвимостта

Според Международната група за правата на малцинствата (2019 г.):

- За хората от коренното население шансът от разселване заради горски пожари е 33 пъти по-голям
- В Кения продължителните суши водят до глад
  - Момичета на 12-годишна възраст се разменят за добитък

Случаят на Бангладеш

- В Бангладеш бе отчетено повишаване на температурата с $0,5^{\circ}$ между 1976 и 2019 г. (World Bank) : по-дълги лета, по-топли зими, непредвидим дъждовен сезон.
- Към края на века се очаква морското равнище по крайбрежието в Бангладеш да се покачи с до 1,5 м (BBC)
- Жените в Бангладеш са принудени да упражняват сексуален труд, за да оцелеят от последиците от климатичните промени и са подложени на сексуална жестокост (Vice, 2021).

Миграция

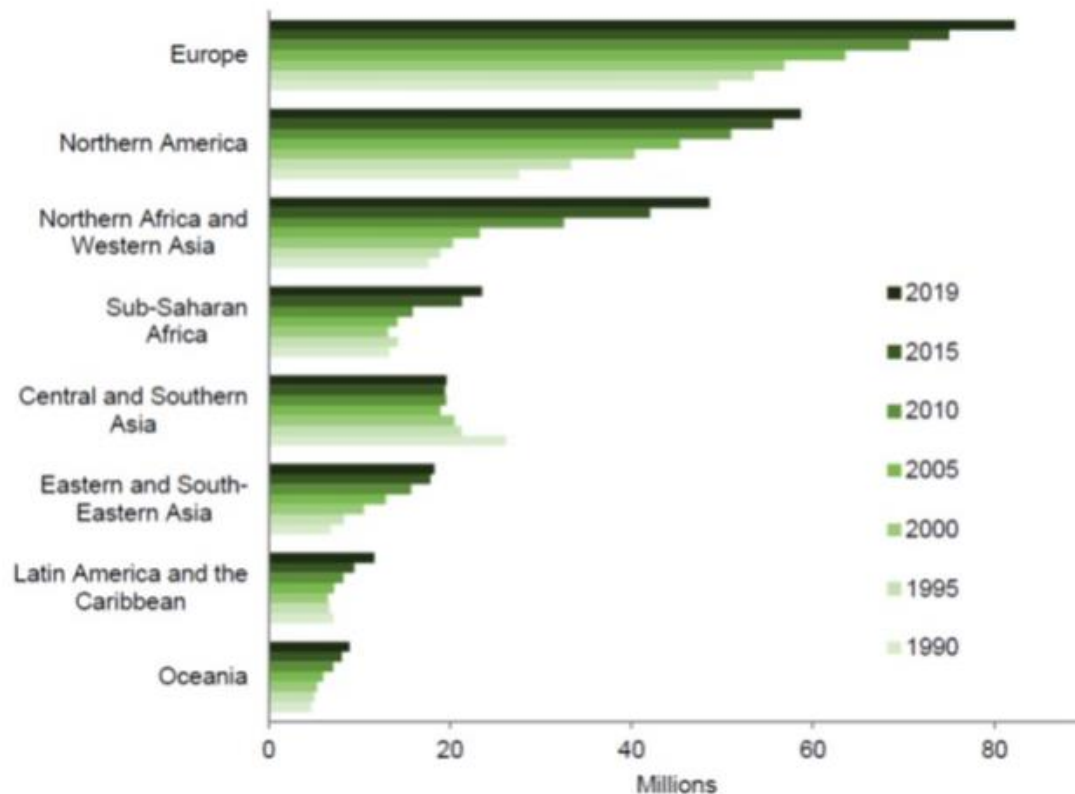
Причини за миграция:

- Икономически
- Социални
- Политически
- Свързани с околната среда

Съгласно данни на UN DESA (2019 г.):

- През 2019 г. броят на мигрантите по целия свят е достигнал 272 милиона — от 153 милиона през 1990 г.
- В Европа мигрантите са най-много: 82 милиона
- Мигрантите представляват 3,5 % от световното население в сравнение с 2,9% през 1990 г.

Мигранти спрямо региона на дестинацията. *Източник: UN DESA 2019*

Миграция: Фактори на привличане и отблъскване

Фактори на отблъскване: причини, поради които хората да напускат дадена област.

- липса на услуги
- липса на безопасност
- високо равнище на престъпност
- загуба на реколта
- суша
- наводнение
- бедност
- война

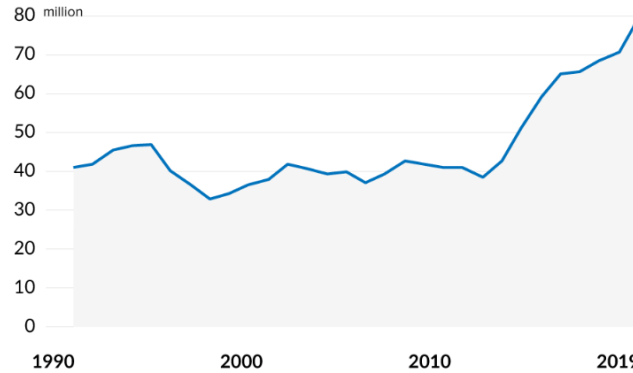
Фактори на привличане: причини, поради които хората се местят в определена област.

- по-високо равнище на заетост
- повече блага
- по-добри услуги
- добър климат
- по-голяма безопасност, по-малко престъпност
- политическа стабилност
- по-плодородна земя
- по-нисък риск от природни бедствия

Източник: GCSE - BBC Bitesize 2021.

79.5 MILLION

forcibly displaced people worldwide at the end of 2019

4.2M Asylum-seekers

3.6M Venezuelans displaced abroad

1%
of the world's population is displaced

80%
of the world's displaced people are
in countries or territories affected by acute food insecurity and malnutrition

73%
Hosted in neighbouring countries *

68%
Came from just 5 countries *

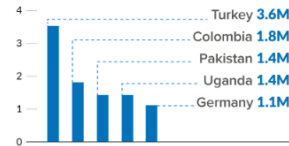

40%
of the world's displaced people are children

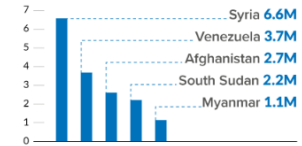

85%
Hosted in developing countries *

TOP HOSTING COUNTRIES

TOP SOURCE COUNTRIES

* Data includes UNHCR refugees and Venezuelans displaced abroad

4.2M
Stateless people

2M
Asylum applications
(in 2019)

107,800
Resettled to 26 countries
(in 2019)

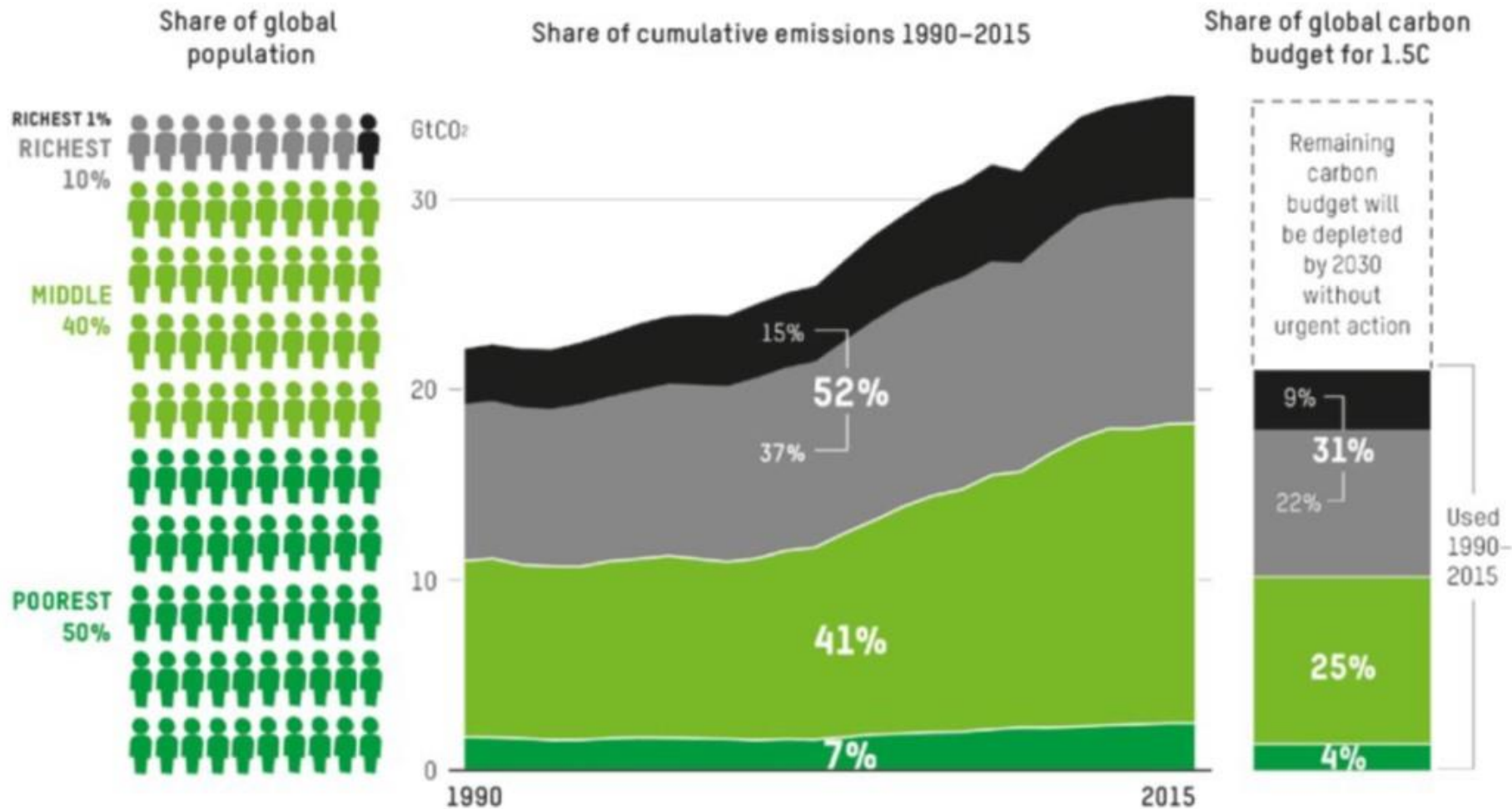

5.6M
Returnees
(in 2019)

Источник: UNHCR 2020.

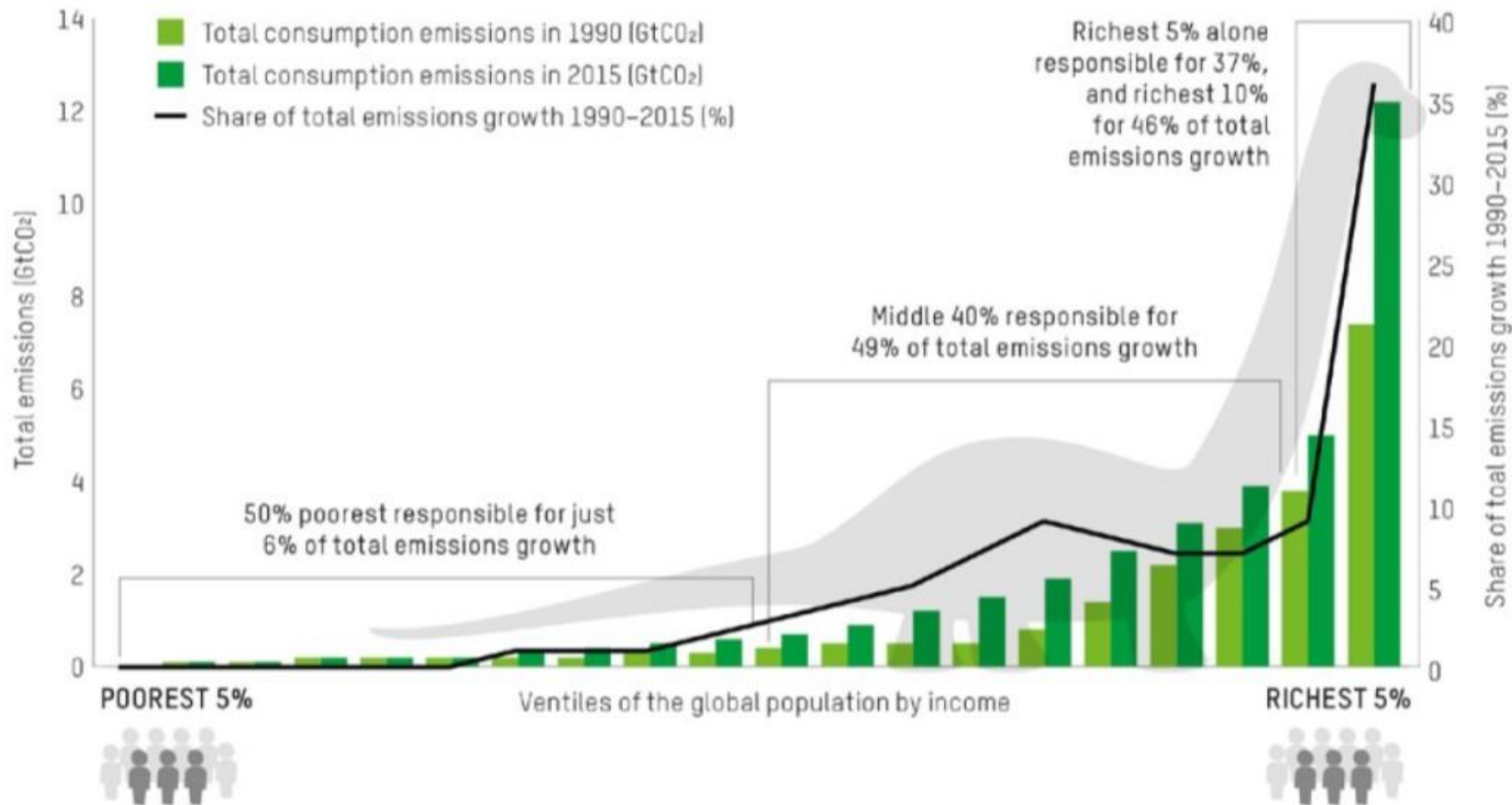
Въглеродно неравенство

Източник: OXFAM,
2020 г.

Въглеродно неравенство

Източник: OXFAM 2020

Защо е важно приобщаването?

Държавите с най-висока степен на индустриализация изхвърлят най-много емисии, но най-бедни са онези, които поемат теглото

В резултат на неравенствата по-малко развитите райони и бедните хора не разполагат с ресурсите за приспособяване към ефектите от промените в климата. Като следствие от това те навлизат в омагьосан кръг от влошаващи се неравенства

Приобщаващите действия по отношение на климата са задължителни, за да намалим ефекта от климатичните промени върху уязвимите и да гарантираме, че ползите и бремето от действията в областта на климата в икономически, екологичен и социален план са поделени поравно

Защо застъпничеството е от значение?

- Важно е да се чуят мненията относно важни проблеми, които засягат общото благо
- Обществото да придобие по-добро разбиране относно рисковете и ефектите от климатичните промени
- Да се упражни натиск върху хората, изготвящи политиките, за да се постигне устойчивост на околната среда

Това ни приближава към осъществяването на промени в поведението и ориентирането му към колективни и приобщаващи действия срещу климатичните промени, а това е още една стъпка в посока на извършване на положителна промяна

ИЗТОЧНИЦИ:

- Advocacy Focus. (n.d.). [“What is advocacy?”](#)
- Eckstein, D., Künzel, V., Schäfer, L. & Wings, M. (2020). [“Global Climate Risk Index 2020.”](#) *German Watch*.
- Global Environment Facility. (n.d.). [“Climate Change Mitigation.”](#)
- Government of Canada. (n.d.). [“Climate change in developing countries.”](#)
- Intergovernmental Panel on Climate Change. (n.d.). [“The Intergovernmental Panel on Climate Change.”](#)
- Jaglom, W. & Pfeiffer, L. (2019). [“How Can Climate Action Be Inclusive?”](#) *Climate Links*.
- UN Department of Economic and Social Affairs. (2019). [“International Migration 2019.”](#)
- UNFCCC. (n.d.). [“The Paris Agreement.”](#)
- UNFCCC. (n.d.). [“What is the United Nations Framework Convention on Climate Change?”](#)
- World Health Organization. (n.d.). [“Advocating for action on climate change and health.”](#)

Равенство по отношение на климатичните промени?

- Обществата, където неравенството е по-голямо, страдат най-много, що се отнася до ефективното ранно справяне със ситуацията, защото елитът на вземащите решения е изолиран от проблемите в околната среда, докато не стане твърде късно
- В по-равноправните общества ефектът се усеща по-рано от всички, а вземащите решения предприемат мерки, дори крайни такива, за да спасят обществото.
- Държавите в южното полукълбо са засегнати в много по-голяма степен от климатичните промени и глобалното затопляне, отколкото северните държави, макар и отговорността им за това да е по-малка, а в някои страни дори е нулева. От 1990 до 2015 г. най-богатите 10 % от световното население (около 630 милиона души) са били отговорни за 52 % от общото количество въглеродни емисии (OXFAM)

Групи с по-малък капацитет за справяне

- Хора, които живеят в бедност: Финансово ограничени
- По-възрастни граждани: Изключителните горещини, лошото качество на въздуха, екстремните природни явления засягат по-възрастните граждани, заради по-лошото им физическо състояние (ЕРА).
- Малки деца: Над 99 % от смъртните случаи, които вече се приписват на промени, свързани с климата, възникват в развиващите се държави. Над 80 % от тези смъртни случаи са при деца (UNICEF).
- Жени (70% от бедните по света) : Ограничени поземлени права, липса на достъп до финансови ресурси, обучение и технологии и др (IUCN). Жените се сблъскват и с второстепенни ефекти от екологичните катастрофи, случаите на сексуално насилие на Соломоновите острови са се увеличили след цунамито в Гизо през 2007 г.

Коренни жители

- Живеещи в селскостопански региони или места, които са най-засегнати от климатичните промени (напр. общности по крайбрежието)
- Зависещи от заобикалящата ги среда и природните ресурси за храна, културни практики и доходи
- По-високи равнища на съществуващи здравни рискове, отколкото при други групи
- По-голям процент хора, на които им липсва качествено здравно обслужване
- Живеещи в изолирани общности или такива с ниски доходи

Прогнози

(Committee on Foreign Affairs, 2009)

1 на 1500 души в
държави от ОИСР

1 на 79 души в
развиващи се
държави

засегнати от климатични
бедствия на годишна база в
периода 2000 — 2004 г.

- По-силни тропически бури, наводнения, суши основно в развиващи се държави
- Климатична миграция (т.е. в Южна Азия по време на сезона през 2007 г. бяха разселени над 14 милиона души в Индия и 7 милиона в Бангладеш)
- В световен план един милион души живеят в градски бедняшки квартали, на опасни хълмове или край речни корита, където често реките преливат — тези места са сред най-уязвимите на подобни екстремни метеорологични явления

Моля, направете теста, за да преминете към следващия урок – „Икономика“.

Благодаря Ви за вниманието!

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

This project is funded
by the European Union

Тази публикация е създадена с финансовата подкрепа на Европейския съюз.
Цялата отговорност за съдържанието ѝ е на „CEEweb for Biodiversity“, като то не отразява непременно вижданията на Европейския съюз.